

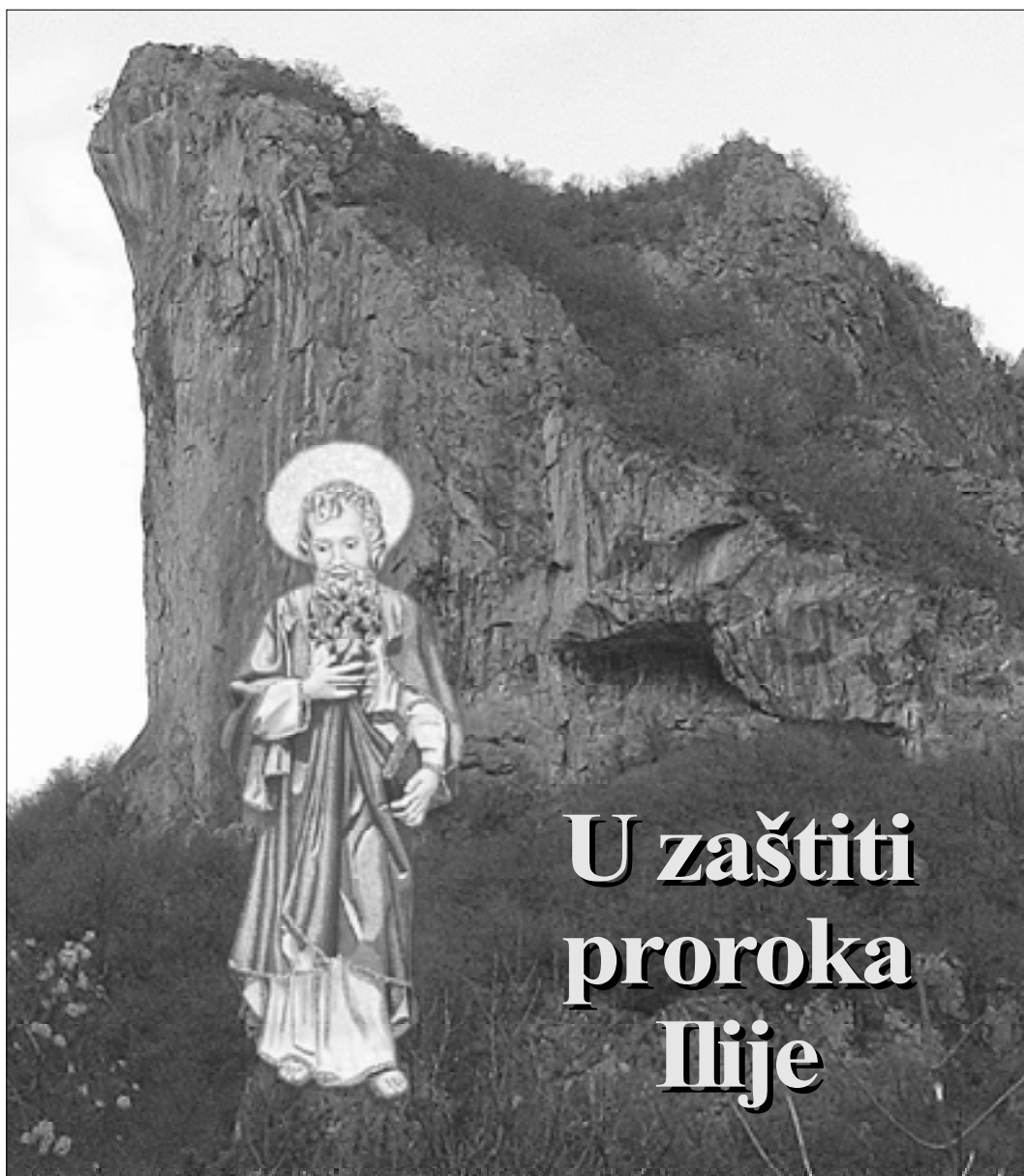
KAMENJAK

ŽUPNI LIST
ŽUPE PROROKA ILIJE U KRUŠEVU

MOSTARSKO-DUVANJSKA BISKUPIJA

Godište V., br. 1(13)/2006.

U zaštiti
proroka
Ilije

Ilija - zaštitnik katolika u Bosni i Hercegovini

Gospodnji dani u godini: Svi su dani u godini Gospodnji. Neki su dani u kalendaru na poseban način označeni i posvećeni su Bogu, Isusu Kristu, Duhu Svetom, Presvetom Trojstvu itd. Ti dani su bitni u vjerničkom životu. Među njima se ističu Uskrs i Božić. Ti se dani slave u istom značenju u cijeloj Katoličkoj Crkvi.

Svetkovine i blagdani: Iza dana posvećenih Bogu po značenju i slavljenju slijede

*Stolac,
Uznesenje proroka Ilije na nebo.*

svetkovine i blagdani. Ti dani se ne slave na nivou Crkve svugdje jednako. Neke od svetkovina i blagdana u nekim crkvenim pokrajinama imaju veliko značenje, dok u drugim manje. Tako se kod nas u Bosni i Hercegovini ističe slavljenje Blažene Djevice Marije i sv. Ante. Za vjernike u BiH odmah iza BDM i sv. Ante bitno značenje pridaje se proroku Iliji. Prorok Ilija se slavi kao zaštitnik katolika Bosne i Hercegovine, a bio je u počecima proglašen zaštitnikom Bosanskog kraljevstva.

Ilindan: Velik je dan u Bosni i Hercegovini Ilindan. Taj blagdan nije za usporedbu u smislu nekog natjecanja s drugim blagdanima ali po narodnom i vjerničkom prihvaćanju za njega svi znaju i na njega računaju. U Bosni i Hercegovini govoreći o Iliji i Ilindanu, voli se naglasiti da Iliju slave i časte, uz katolike i pravoslavci, a isto tako i muslimani. Romi koji bi znali prolaziti našim krajevima u prošlim vremenima znali bi priupitati kada je Ilindan? Slavili su ga i oni.

Župe i mjesta gdje se slavi Ilindan u Hercegovini: Mnoge župe u Bosni i Hercegovini su posvećenje Iliji u čast. Slavi se u sve četiri bosanskohercegovačke biskupije. U Hercegovini se kao zapovjedna svetkovina slavi u više župa ili više mjesta. Slavi se u župi Bukovica (Gornji Brišnik), zatim Čerin (Donji Veliki Ograđenik), Drežnica, Hutovo (Ilijino brdo na Žabi), Tomislavgrad (Stipanići), Kongora (Borčani), Kruševo, Masna Luka, Ploče -

Tepčići (Slipčići), Posušje (Ilijino Brdo), Ravno (Belinići), Roško Polje (Vojkovići), Stolac, Tihaljina, Trebinja (Pećine) i Veljaci. U navedenim župama slavi se Ilindan kao patron ili supatron ili kao zaštitnik filijale, ili mu je pak posvećeno neko groblje, ili da mu je posvećen neki planinski ili brdski vrhunac, brdska zaravan. Negdje je njemu u čast sagrađen zvonik sa zvono. Iako Ilindan nije na nivou države neredni dan, ali je neradni dan u svijesti naroda i u običajnom vjerničkom kalendaru.

Ilija zaštitnik katolika u BiH: Od kada se Ilija slavi u Bosni i Hercegovini kao zaštitnik katolika, ili kao zaštitnik bosanskog kraljevstva? Znalo se za početni dan i datum, ali se o njemu malo pisalo, govorilo i premalo se isticalo. Kružilo je mišljenje da se zapravo i ne zna od kada se Ilija slavi kao zaštitnik katolika u BiH, pa je takovo mišljenje čak bilo i prihvaćeno.

U tijeku prošle godine biskup Ratko Perić baveći se povijesnim proučavanjem pojedinih tema, a u posljednje vrijeme istražujući životopise svjetovnih svećenika u Bosni i Hercegovini, naišao je u Jelenićevim *Spomenicima* rješenje postavljenog upita i odgovor na pitanje: od kada se Ilija u BiH slavi kao zaštitnik. Jelenić piše: "Dana 20. srpnja, kada se slavi blagdan sv. Ilije Proroka, kojega je bila dopustila ista Apostolska Stolica za glavnoga Zaštitnika ovoga Bosanskoga kraljevstva Otpisom (Reskriptom) od 26. kolovoza 1752. ostaje za svjetovni kler označen kao određen dan umjesto Oficija sv. Jeronima Emilijanija." Rečeni tekst je pisao apostolski vikar biskup fra Grgo Ilijić Varešanin (1798.-1813.). Po ovom reskriptu biskup Pavao Dragičević, apostolski vikar bosanski (1740.-

1766.), tražio je dopuštenje od Apostolske Stolice da se proroka Iliju slavi u BiH kao zaštitnika i to ne samo katolika nego za zaštitnika *Bosanskog kraljevstva*. I dobio je reskript 26. kolovoza 1752.

Je li Ilija zaštitnik katolika u Bosni i Hercegovini? Zna se govoriti da prorok Ilija nije nikada bio proglašen zaštitnikom katolika BiH. I nije! Ilija je proglašen zaštitnikom bosanskog kraljevstva. Zna se čuti i danas tvrdnja: kraljevstva bosanskoga nema pa nije ni bitno naglašavati Iliju kao zaštitnika. Ali je povijest, i ne pitajući, štošta učinila svoje. Povremeno je Ilijin zagovor s onog kraljevskog prešao na narod. Uz kralja i kraljevsku lozu i narod je

Anđeo Gospodnji hrani proroka Iliju.

nositelj kraljevstva pa tako i bosanskog. Kraljevstvo je propalo ali je ostao narod koji je baštiniio dio kraljevskog testameta. Nepisani zakon da je Ilija zaštitnik katoličkog naroda u Bosni i Hercegovini postupno se uobičajio među pukom.

Poruka: Bilo bi dobro da se dobro prouči život ovoga čovjeka. Njegov veliki žar s kojim je izgarao za Boga bilo bi dobro i danas slijediti. Ilija je svojim zalaganjem spašavao narod od zabluda i idolopoklonstava. Narod je u njegovo vrijeme bio duboko zašao u stranu. Smjelo i odvažno Ilija je pokazivao smjer kojim putem treba ići. Ilija je bio putokaz. Davno je rođen, davno živio, davno tjelesno umro, ali njegovo djelo i danas svijetli kao primjer. Ilija je prorok koji i danas privlači i osvaja.

Veljaci, kip proroka Ilije.

Mir

Tri slova,
Slovo *M* poljubac i ljubav traži
Tvrdo *R* u rat vodi
Lagano i blago *I* spojiti ih želi.
Teško slovu *I*

Tri slova
veliku riječ tvore.

Slova i riječ viču:

Tu sam!
Nisi sam!
Ne boj se!
Smiri se!
Ne paniči!
Što ti je?
Stani!

I ti kaži mir,
Smiri se.

Tamo gdje je ono
što se iza ove riječ krije,
siguran si,
promašiti nećeš,
uspjeh je s tobom.

Molitva Iliji

Strah od Ilije: Iliju vjernici štiju, ali mu se manje mole. Zašto? Smatraju ga preozbiljnim, neumiljatim, bezkompromisnim. Kao da je tvrda, kamena srca. Kao da je više borben, nego li blag. Kao da ne razumije potrebe drugoga. Kao da ne razumije čovjeka. Kao da više radi za Boga, manje za čovjeka. Kao da se ponaša po principu: ako nisi dobar radije će kazniti nego uslišati. Puno se u narodnoj mašti, potaknuto možda i propovijedima, nataložilo o Iliji što Ilija ustvari nije. Bilo bi dobro da se o Iliji počne govoriti pozitivnije.

Ilija molitelj: Povijest o Iliji govori kao o velikom molitelju. Isus o njemu rado govori. Biblijski pisci Novoga Zavjeta ističu Ilijino značenje u povijesti spasenja. Pisci prvih stoljeća kršćanstva spominju Iliju kao osobu kojoj se treba moliti. Sv. Atanazije opisujući monaški život sv. Antuna pustinjača ističe: “Svi oni koji se zavjetuju na pustinjački život moraju uzeti kao pravilo i kao zaštitnika velikog Iliju te u njegovim djelima kao u ogledalu vidjeti kakvo treba da je i njihovo vladanje.” Sv. Ivan Zlatousti naziva ga oceanom bez granica te kaže: “Ilija ništa nije imao pa ga ništa nije ni priječilo da se uspne na vrh kreposti.” Duhovni i monaški pokreti iz IV stoljeća u Iliji su vidjeli uzor i primjer kojega su slijedili. U istočnim crkvama istaknuto je Ilijino štovanje. Od redovnika u zapadnoj crkvi na poseban način karmelićani baštine Ilijin

duhovni život. Oni su u svojem redu razradili traktate o Ilijinoj duhovnosti. Bilo bi dobro da se i mi sami počnemo Iliji moliti a ne plašiti ga se.

Kako pred Ilijom moliti? Apostol Jakov u svojoj poslanici Iliju stavlja kao uzor u molitvi te kaže: “Mnogo može molitva pravednika ako je žarka. Ilija je bio čovjek koji je patio kao i mi; usrdno je molio da ne bude kiše; i nije pala na zemlju tri godine i

Prorok Ilija moli!

šest mjeseci. Zatim je ponovo molio, pa je nebo dalo kišu, i zemlja je donijela svoj rod” (Jak 5,16b-18). Eto, kako treba pred Ilijom moliti, onako kako je on pred Bogom molio: žarko, usrdno, te ponovo i ponovo, dakle ustrajno.

Moja molitva pred Ilijom: Što od Ilije moliti? Koje nakane se mogu pred Ilijom moliti? Pa sve: da prepoznamo Boga u životu, za radostan susret s Bogom i ljudima, da ne upadnemo u idolopoklonstvo, za pravi savjet u pravo vrijeme, za sigurnost na životnom putu, za strpljivost u životu, za obnovu duha i tijela, za obraćenje kada se

nađemo na krivom putu, za zajednicu u kojoj živimo, za naše dobre nasljednike, za prijatelja i prijateljstvo. Moliti za gostoprinstvo, za sve one koji su prognani i izgnani, za gladne u svijetu, za bolesnike, za pravdu i nepravedno osuđene, za kišu, za škole i školske ustanove, za blaženu smrt, za uslišanje onoga što se moli.

Nakon rečenoga kako ne reći da je Ilija bio molitva, njegov život je molitva od onoga časa kad se on pojavio u javnosti, kada je izišao iz tajnosti, iz Tišbe Gileadske, od tada je Ilijin život postao molitva i žrtva za Boga, za Božju stvar, za čovjeka i čovjekov siguran životni tijek.

Prorok Ilija u molitvi.

Molitva proroku Iliji da prepoznamo Boga

Gospodine, tebi su služili proroci, pripravljali ti put, ravnali ti staze i opet te ljudi ne prepoznaju naše kao Spasitelja i Otkupitelja. I nama se isto događa na našim životnim putovima. Pomozi nam po zagovoru proroka Ilije da te uvijek prepoznamo kao Gospodina. Neka naši putovi, kojima Ti trebaš proći, budu čisti od svakoga zla i grijeha. Po Kristu Gospodinu našem!

Klevetnici i brbljavci

Klevetnici i brbljavci
specijalisti su
za tuđe pogriješke.

Ne vjerujte im.

Danas ih slušaš,
sutra
njihova si žrtva.

Ako imaš stotinu dobrih strana,
a samo jednu slabu,
oni će prešutjeti onih stotinu,
a do krajnosti
iskoristiti onu jedinu, jednu.

Brbljavci govore:
“Zar niste čuli...?”
a uz to misle:
“Sutra ste vi na redu!”

Svemu ovom
promišljam i odgovaram.

Molim te promijeni se!

Znaš kako,
evo kako,

Ako zaista u nekom čovjeku
ne vidiš ništa dobra,
onda to potraži,
uvijek nanovo traži
u čovjeku dobro i samo dobro.

Prije ili kasnije

Naći ćeš

bar nešto dobro,
bar nešto lijepo.

To pripovijedaj o čovjeku nekom.

I sam ćeš se tada izmijeniti

Vidjet ćeš tada

koliko će tvoj život
biti sunčaniji,

kako će prijateljstvo
među ljudima tada rasti

i sva trnja, stuble i zidovi
nestat će kad se ti promijeniš.

KAMENJAK

Župni list župe Proroka Ilije Kruševo

88203 Kruševo; Tel./fax: 036 / 486-319 • E-mail: donljubo@tel.net.ba

Uređuje i odgovara: don Ljubo Planinić, župnik

Lektor i korektor: Ivan Ćorić • Tehnička obrada i prijelom teksta: Marko Džeba
List izlazi kroz liturgijsku godinu prema potrebi • Tisak: “Eurotisak d.o.o.”, Mostar

Ilindan u Kruševu

20. srpnja 2006.

Pohod starijim, bolesnim i nepokretnim osobama u župi

Povodom Ilindana pohodit ćemo starije, bolesne i nemoćne osobe u župi. Raspored po selima vezan uz dan i vrijeme objavit ćemo u župnim oglasima.

Trodnevnica

Ponedjeljak: 17. srpnja 2006.

- pučka ispovijed u 18,30, poslije pučke ispovijedi slijedi misno slavlje trodnevnice u čast proroku Iliji

Utorak: 18. srpnja 2006.

- misa u 19,00 sati s trodnevnicom i pobožnošću u čast proroku Iliji

Srijeda: 19. srpnja 2006.

- misa u 19,00 sati s trodnevnicom i pobožnošću u čast proroku Iliji

Ilindan

Četvrtak: 20. srpnja 2006.

- 10,30 sati pobožnost u čast proroku Iliji
- 11,00 sati misno slavlje

Čestitamo imendan

U Hercegovini se premalo obraćala pozornost na imendane. Više pozornosti imali su rođendani, neke obljetnice ili neka druga slavlja. U posljednje vrijeme sve više i više se počinju čestitati i imendani osoba.

Mnogi su u Hercegovini dobili ime izvedeno od Ilija, pa tako imamo imena: Ilija, Ilijana, Ilka, Ile, Ilkeša,... Svi vi koji slavite na Ilindan imendan od srca vam čestitamo vaš dan duhovne inspiracije za vaš život. Bilo bi nam drago da njegov životopis što bolje upoznate te slijedite primjer Ilije proroka. Upoznajte i slijedite!